

Strøm Q&A

Hva mener SV om strøm?

Strøm er nødvendig for å drive samfunnet, varme opp husene og holde bedriftene i gang. Å ha tilstrekkelig tilgang på strøm til en overkommelig pris er en del av vår nødvendige infrastruktur.

I dag styres tilgangen gjennom et marked, og Norge er tett koblet med det europeiske markedet. Når Russland har strupet tilgangen på gass, samtidig som Europa opplever en historisk tørke så har det ført til at prisene har løpt løpsk, uten at det er gjort tilstrekkelige grep for å styre markedet. Dette har også påvirket Norge, og presset opp de norske prisene på strøm. SV mener vi må ta politisk kontroll over dette markedet for å sikre lavere og stabile strømpriser på sikt.

Det er likevel avgjørende å sørge for at folk kan betale regningene sine - allerede i morgen. Derfor har SV sørget for å gjøre den midlertidige strøm-støtten til folk flest bedre, i forhandlinger med regjeringen. Nå når strømprisene nye rekorder, og derfor vil SV jobbe for at husholdningene skal få dekket 100 % av det første forbruket opp til 1000 kwt, når prisen er over 50 Øre kwt, og 80 % av de neste 2000 kwt, i tillegg vil vi sikre mer støtte til utsatte grupper. Det løser likevel ikke det underliggende problemet med hvorfor prisene er så høye som de er.

SV vil jobbe for å få markedet og prisene under kontroll, samtidig som vi bedrer forsyningssikkerheten. Det vil vi gjøre på følgende måte:

Ta strøm av markedet og gi langsiktige kontrakter

De fleste kjøper i dag strøm til såkalt spot pris basert på prisen i markedet. De færreste har avtaler om faste priser. I industrien er det derimot vanlig med lange kontrakter til en rimelig pris. Vi vil sørge for at også husholdninger og næringsliv kan kjøpe strøm til en langsiktig pris. Det foreslår vi å gjøre gjennom å avvikle strømsalgsselskapene og opprette et statlig selskap – Statsstrøm. Målet er at Statsstrøm kan kjøpe strøm direkte fra de som produserer den i stedet for fra børsen, og dermed tilby langsiktige fastpriskontrakter til folk flest.

Ta kontroll på eksporten og importen

I Norge produseres det ofte et overskudd av strøm av vannkraft. Overskuddet blir solgt til andre land gjennom utenlands kabler, og det gjør at vi kan importere strøm når vi har et underskudd, for eksempel i tørre år. Det er ingen helhetlig kontroll med når strømmen skal selges, og det gjør at vi selger ut vannkraften når prisene i utlandet går opp, noe som gjør at prisen på strøm i Norge øker når kraftprisen i Europa øker. Det vil SV endre på.

Vi vil derfor:

- Begrense eksporten slik at krafta ikke selges ut når prisen i andre land er høy, slik at vi ikke får høy prissmitte til Norge.
- Sørge for høy nok magasinfylling i Norge slik at vi ikke risikerer rasjonering.
- Se på muligheten for en «Norgespris» hvor vi skiller ut prissettingen på strømmen som brukes i Norge, fra prisen på det som selges til utlandet.

Bruke mindre strøm gjennom energieffektivisering

Russland presser Europa gjennom å holde tilbake på gass. Det har forstyrret hele kraftmarkedet, og presset opp prisen på strøm. Samtidig haren historisk tørkesommer gjort forsyningene enda dårligere. Det viktigste for å motvirke dette er å legge til rette for å bruke mindre strøm. Det sparer

natur og klima. SV vil derfor ha en kraftfull satsing på mer energieffektivisering, hvor vi sørger for at alle som ønsker å gjøre hjemmene sine mer energieffektive har krav på støtte eller lån fra staten, slik at alle kan få mulighet til å gjøre grep som sparer strøm i eget hjem, også de som har lite midler.

Produsere ny energi.

SV ønsker å pålegge oljeselskapene å produsere havvind tilsvarende kraften de trenger til elektrifisering. På den måten unngår vi at plattformene øker prisene på kraft i Norge. Samtidig ser SV det store potensialet i solenergi på bygg, som kan gi økt kraftproduksjon uten økte arealinngrep. Av samme grunn støtter SV også vindkraft i industrialiserte områder.

Prioritere strømmen

Samfunnet kommer til å bruke mer strøm fremover fordi det er nødvendig å erstatte fossil energi som olje og gass med elektrisitet. Men det er ikke uendelig med strøm, og det er derfor viktig at vi bruker strømmen på det som gir arbeidsplasser, verdiskapning og kutter i klimautslipp. SV vil derfor gå fra «først til mølla» prinsippet og heller prioriterer hvem som skal få knytte seg til nettet fremover, basert på kriterier om hva som bidrar mest til utslippskutt, arbeidsplasser og verdiskapning.

***

Q&A

Hvem tjener på den høye strømprisen?

I Norge er det i hovedsak kraftprodusentene som tjener på den høye prisen, og disse er i all hovedsak offentlig eid. Det betyr at overskuddet fra de høye prisene kommer stat, kommuner og fylkeskommuner til gode. Det er likevel et så høyt overskudd at det kan være nødvendig å skattlegge selskapene mer, slik at overskuddet kan fordeles mer rettferdig.

Hvorfor ikke sette en makspris?

SV har foreslått å utrede en makspris på strøm. I tillegg så ønsker vi en høyere skattlegging hvor produsentene må betale inn super-profitt som så betales tilbake til forbrukerne. Det vil i realiteten fungere som en makspris.

SV er skeptisk til å si at produsentene ikke får ta mer enn en gitt sum for strømmen i Norge. Grunnen er at det vil overføre store summer fra det offentlige til utbytter i næringslivet, i stedet for at vi kan bruke pengene til omfordeling. Produsentene vil heller ikke kunne skille mellom norske og utenlandske kjøpere, noe som vil føre til at bedrifter på andre siden av grensa kan ta profitt på vår strøm. På sikt vil en makspris kunne bli en minimumspris. Vi må dessuten ha et system som sikrer at vi ikke bruker mer strøm enn nødvendig. En makspris vil ikke gjøre det. Tall viser at forbruket øker i områder med lav pris.

Derfor mener SV vi heller bør utred en Norgespris på strøm, der vi først dekker opp forbruket i Norge i egne prisområder, og deretter har et eget område for å sette prisen på eksport. Da vil prisene i Norge gå ned, så lenge vi har et kraftoverskudd.

Hva er strømmssalg-selskaper?

Et strømmssalg-selskap selger strøm til bedrifter og husholdninger. De produserer ikke kraft og er ikke nettleverandører. Strømmssalgsselskapene gjør i realiteten en ting, de kjøper strøm på markedet og selger den videre, gjennom ulike avtaler. Det er i mange tilfeller villedende avtaler som har fører til

høyere pris for folk flest. SV mener nettselskapene kan gjøre denne jobben, eller den overtas av et nytt statlig selskap - "Statsstrøm".

Hvorfor ikke støtte til bedrifter nå?

SV er åpen for å gi noe støtte til bedrifter som sliter med høye strømpriser, i hovedsak gjennom en låneordning. Erfaringen med støtten til næringslivet under koronapandemien var at mye av krisestøtten gikk til overskudd i bedriftene, det må vi unngå. I dag går ikke konkurstallene opp, og selv om strømprisen er høy så ser det ikke ut som det utgjør en stor andel av omsetningen til de ulike bedriftene. Det er viktig at vi ikke bruker fellesskapets penger på privat utbytte, og SV ønsker derfor ikke en generell bedriftsstøtte som følge av høye strømpriser.

Hvorfor mener vi at det likevel er viktig å elektrifisere sokkelen?

Først og fremst fordi utslipp på sokkelen står for en fjerde-del av alle klimautslippene i Norge. Men vi vil pålegge olje-selskapene å bygge ut ny havvind tilsvarende det de skal bruke på elektrifisering. Det viktigste grepet er likevel å ikke åpne nye oljefelt som krever elektrifisering, og gå mot en styrt avvikling av produksjonen gjennom å sikre gode arbeidsplasser i grønne næringer.